พ่ายแพ้ด้วยอำนาจกิเลศคือโทสะ และโลภะ ก็จัดได้ว่าเป็นความคิดใฝ่ต่ำ หรือเป็นอกุศลสัญญาได้เช่นเดียวกัน

กุศลสัญญา คือความหมายรู้หรือปัญญาที่เกิดจากจิตอันเป็นกุศล จิตซึ่งมีการปรุงแต่งให้คิดในสิ่งที่ดีงาม และให้มีความคิดและความเข้าใจที่ถูกต้อง ย่อมช่วยส่งเสริมความเจริญงอกงามแห่งสัมมาทิฏฐิ และความเจริญงอกงามแห่งกุศลธรรมต่างๆ เช่นการได้ศึกษาจนเกิดความจำได้ในวธีการที่จะช่วยสร้างความเป็นกัลยาณมิตร แล้วพัฒนาตนเองให้เป็นกัลยาณมิตรของบุคคลอื่น จัดได้ว่าเป็นกุศลสัญญาอย่างหนึ่ง กุศลสัญญานี้ รวมไปถึงความรู้หลักความจริงว่าทุกสิ่งทุกอย่างไม่เที่ยงเป็นทุกข์ เป็นอนัตตาและการหมายรู้วีการช่วยเหลือบุคคลอื่นให้พ้นจากความทุกข์ ซึ่งก็คือผลของความรักความเมตตากรุณานั้นเอง

ปรากฏการณ์ทางสังคมและทางการเมืองสามารถรับรู้และเข้าใจได้ในลักษณะที่เป็นความรู้แบบกุศลสัญญาและความรู้แบบอกุศลสัญญา กระบวนการพัฒนาความรู้ตามแนวที่เหมาะสมก็คือกระบวนการพัฒนาตามหลักโยนิโสมนสิการ หลักโยนิโสมนสิการ จะช่วยให้คิดในแง่ที่เป็นกุศลและช่วยสกัดกั้นกิเลส ตัณหา และอวิชชา (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์, ป.อ. ปยุตโต), 2551: 674)

2. การแสวงหาความรู้ตามแรงผลักดันหรือสิ่งเร้า

แรงผลักดันให้เกิดการแสวงหาความรู้ที่เป็นสัมมาทิฏฐิ คือฉันทะ ฉันทะ เป็นความต้องการใฝ่ดี การแสวงหาความรู้จึงเป็นไปตามความต้องการเพื่อความเจริญก้าวหน้าทางสติปัญญาทางอารมณ์และทางจิตวิญญาณ

ความต้องการเพื่อพัฒนาสติปัญญาให้เจริญก้าวหน้าเป็นแรงผลักดันที่เป็นกุศล มนุษย์โดยธรรมชาติมีสิ่งเร้าที่จะทำทั้งสิ่งทีดีและสิ่งที่ไม่ดี หรือที่จะทำทั้งกุศลกรราและอกุศลกรรม แต่กุศลฉันทะจะผลักดันให้เกิดการกระทำที่เป็นกุศลกรรม ความรู้ในสิ่งที่เป็นจริง เป็นความใฝ่รู้แห่งมนุษย์ทั่วไปอย่างหนึ่ง **มนุษย์ย่อมเข้าใจดีว่า บนพื้นฐานแห่งความรู้ที่เป็นจริง มนุษย์ย่อมเจริญก้าวหน้าไปสู่ทิศทางที่สูงขึ้นทั้งในระดับสถานะทางสังคมและระดับสติปัญญาของตน** ซึ่งถือว่าเป็นแรงผลักดันจากความต้องการเพื่อผลสำเร็จในชีวิต (Need for Achievement) มนุษย์จึงดำเนินการทุกวิถีทางเพื่อบรรลุผลสำเร็จและการศึกษาเป็นหนทางที่สำคัญอย่างหนึ่ง ในการนำไปสู่ความสำเร็จ ดังนั้น มนุษย์จึงต้องแสวงหาความรู้อยู่เสมอ ในโลกปัจจุบัน วิธีการแสวงหาความรู้มีมาก บางครั้งก็เป็นการยากที่จะวินิจฉัยว่า วิธีการแสวงหาความรู้แบบใด จึงจะเหมาะสมและนำไปสู่การบรรลุผลสำเร็จ แต่ด้วยอาศัยความรู้ที่เหมาะสม มนุษย์สามารถเข้าถึงเป้าหมายที่พึงประสงค์ได้

ฉันทะอย่างเดียวไม่พอที่จะนำไปสู่เป้าหมาย จึงจำเป็นต้องอาศัยการกระทำด้วยความเพียรพยายามอย่างต่อเนื่อง (วิริยะ) การมีจิตใจที่หนักแน่น และมั่นคงในการบรรลุถึงเป้าหมาย (จิต